

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Adély Vinterové „Výskyt populismu v České republice a jeho souvislost se sociální distancí“

Celkové hodnocení

Pokud bych měl práci Adély Vinterové hodnotit jedním slovem, použil bych výraz „rozporuplná.“ Na jedné straně stojí důležité a nelehké téma, povedená teoretická část práce, kde autorka zdatně syntetizuje odbornou literaturu, čtivé a svižné pojetí, samostatnost a dlouhodobé úsilí autorky. Na straně druhé stojí málo vydařená empirická část práce. Podrobněji své poznatky rozvedu níže.

Práco doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí. Zvážím-li všechna pro i proti a zohledním-li z pozice vedoucího výrazný pozitivní vývoj, který text od ranných draftů zaznamenal, domnívám se, že by práce měla být hodnocena jako **velmi dobrá (2)**.

Dílčí komentáře

Téma populismu je chronicky obtížné už na konceptuální úrovni, kdy existuje dlouhá řada různorodých definic a navíc různí participanti diskurzu typicky používají své intuitivní porozumění toho, co populismus vlastně je, aniž by však tyto intuice všichni sdíleli. V tomto nepředhledném terénu se podle mého názoru podařilo autorce zorientovat nadmíru dobře. Teoretická část práce je systematická, čtivá, logicky vyargumentovaná a čerpá ze širokého spektra aktuální literatury. Tato literatura je navíc vesměs správně ocitována dle akademických norem, byť v závěrečném seznamu literatury, zdá se, občas nějaký údaj chybí.

Silné jsou zejména kapitoly 1.1 – 1.3. U kapitoly 1.4 podle mého názoru trochu pokulhává propojení s okolním textem, byť i ona je obsahově relevantní a dává užitečné příklady. Otázkou zůstává, nakolik metodologicky kontroverzní je třeba postup výběru citovaných výroků, ale pokud slouží prostě jako ilustrace, aniž bychom na jejich základě vynášeli silné obecné soudy, nemám s ním problém. Kapitola 1.5 je oproti prvním třem kapitolám o něco slabší, ale zároveň se věnuje obzvláště obtížným tématům, jako jsou psychologické atraktory populismu, a s ohledem na tuto obtížnost si s ní autorka poradila velmi dobře. Užitečné je i shrnutí teoretické části.

Empirická část začíná vcelku silně. Kapitola 2.1 (včetně svých podkapitol) je poměrně dobře strukturovaná a solidně vysvětluje design autorčina výzkumu. Zejména lze vyzdvihnout návrh vlastního dotazníku, který je inspirovaný několika existujícími výzkumy a představuje jejich syntézu vytvořenou při zohlednění možností výzkumu na úrovni bakalářské práce. Toto je navíc reportováno transparentně, přehledně a přesvědčivě.

Do potíží—ne-li průšvihů—se bohužel práce dostává v následující podkapitole 2.2. Přestože přechází kapitola hovoří o bodování respondentů, což mi dává smysl, protože pak můžeme sledovat které faktory jak korelují s „populistickým skóre“, v kap. 2.2 autorka měří skóre na úrovni jednotlivých otázek dotazníku napříč všemi respondenty. Tomu úplně nerozumím a nejeví se mi, že to vede dobrým směrem. Prosím autorku, aby případně svůj postup před komisí podrobně(ji) vysvětlila.

Kapitola 2.3 se věnuje samotnému testování hypotéz s pomocí regresní analýzy, ale i nad ní se vznáší řada otazníků. Primárně mi dělá starosti to, že autorka, zdá se, ignoruje kategoriální podstatu svých kategoriálních proměnných a přistupuje k nim prostě jako ke spojitým (?). Obecně je vidět, že ve statistické analýze není autorka doma a tato část práce je o poznání slabší než část teoretická. Do jisté míry pomáhá poměrně dobře zpracovaná diskuse v kap. 2.4, byť předchozí potíže zahladit nemůže.

Z pozice vedoucího mohu na obhajobu autorky poznamenat, že metody si osvojovala samostatně pouze na základě mých obecných doporučení a bojovala s nimi udatně, byť na dopilování a dotažení už nezbyl čas. Problémy empirické části každopádně nepovažuji za natolik závažné, aby byly zásadní překážkou obhájení práce.

V Praze 11. 9. 2024,

Petr Špecián, Ph.D.